

stranskih namenov. Sicer pa bi bila enakega migljaja vredna še marsikatera moč izmed našega ženskega igralnega osobja.

Da gospica Ševčikova (Metka) ni igrala z isto gibčnostjo, kakor gospica Polakova, tega je pač nekoliko krivo tudi to, da mora paziti tudi na tekst, ker je nevešča jeziku. Zahteve, ki se stavijo do omenjene gospice, niso majhne. Mi, kar se tiče jezika v operi, nikakor nismo tako strogi, kakor so drugi, in ako bi kak igralec pel češko namesto slovensko, nam ne bi bilo to še nikakor »casus belli« proti dotičniku. Ljubše nam je seveda, ako se poje slovensko, toda radi jezika naj bi nikar ne trpelo petje. In nekoliko prizanesljivosti moramo tudi kazati, vsaj v začetku, nasproti tujim močem. Sicer pa je pela gospica Ševčikova tudi to ulogo tako dovršeno, kakor je dosedaj še vse druge. Da je uspel gospod Nolli, tega nam ni treba še posebej poudarjati. Izvrstna je bila gospica Jungmanova kot vešča hrustalka, in tudi gospica Matilda Nigrinova je svoji nalogi zadoščala. Z.

† **Dr. Bogoslav Šulek.** Dne 20. novembra lanijskega leta je umrl v Zagrebu dr. Bogoslav Šulek, eden izmed starih Ilircev, ki ga je poklonila Hrvaški slovaška zemlja, katera je rodila Slovanstvu toliko imenitnih in zaslužnih mož.

Bogoslav Šulek je bil sin protestantskega župnika v Subotišću ter se je rodil 20. aprila l. 1816. V Pečunu je dovršil modroslovne, pravoslovne in bogoslovne nauke. Posebno so se mu omilile prirodoslovne znanosti. Ko je oče obolel, ga je nadomeščal sin brez posvečenja z dovoljenjem duhovnega poglavarstva do smrti njegove. Ali ker je bil slabega telesa in nagluh, se ni mogel posvetiti temu stanu. Zato se je leta 1828. preselil v Brod na Savi k bratu Mihajlu, ki je bil zdravnik tamkaj. Leta 1830. je šel v Zagreb in postal zlagar (črkostavec) pri Zupanu, pri katerem je postal tudi faktor. V tej službi se je seznanil z Ljudevitom Gajem in drugimi književniki hrvaškimi one dobe. Začel je pisati v Gajevo »Danico«; potem je postal njen urednik l. 1843. in ostal do avgusta l. 1846. Istega leta je prevzel urejevanje Gajevih »Narodnih Novin«; ko pa je l. 1849. ta Gajev list postal glasilo Bachove vlade, je izstopil iz uredništva. Leta 1850. je postal zagrebški meščan. Ves čas se je boril za hrvaška prava in izdajal tudi brošurice politične vsebine.

Odslej se je jel baviti s šolsko literaturo. Spisal je prvo hrvaško botaniko in ustanovil nazivlje botansko.

Na gospodarskem polju je pritekel na pomoč narodu z »Gospodarskim listom«, katerega je urejeval od l. 1857.—1865.

Leta 1860. je dovršil veliki nemško-hrvaški besednjak v dveh zvezkih. Istega leta, ko se je jelo pomaljati solnce svobode izza oblakov absolutistijske germanizacije, je napisal politično knjigo »Hrvaško-ogrski ustav«. Ko se je hrvaški jezik v javnem in zasebnem življenju dokopal do svojih pravic, je jel urejevati l. 1865. politični časopis »Pozor«. Leta 1868. je izdal knjigo »Naše pravice«; v njej je dokazal slavo in moč hrvaškega naroda v dobi od leta 1102.—1868.

Imenitno delo je bil njegov v dveh zvezkih od deželne vlade izdani »Hrvatsko-njemačko-talijanski rječnik znanstvenoga nazivlja.« 1874. in 1875. V istih letih (1873—1875) je izdal v treh zvezkih »Prirodni zakonik ali popularno fiziko«.

Za njegove zasluge na književnem polju ga je imenovala jugoslovanska akademija takoj v začetku svojega ustrojenja za svojega pravega člana. Napisal je za »Rad« več znanstvenih razprav. Leta 1881. je izšla njegova »Lučba za svakoga ili popularna kemija«, katero je izdala Matica hrvatska. Važna je tudi knjiga »Hrvatski ustav ili konstitucija godine 1882.«, kjer je narisal ves državni ustroj Hrvaške, odkar je leta 1868. stopila v zvezo z ogrsko kraljevino.

Razen tega je prevel za hrvaške domobrnce do 20 vojaških knjig in napisal brezbroj manjših zgodovinskih, zabavnih in poučnih člankov v različnih časopisih.

Iz navedenih podatkov je jasno, kako raznovrstno je bilo Šulkovo delovanje. Ni je skoraj stroke, v kateri ne bi bil deloval. Pri tem se je odlikoval Šulek, dasi rojen Slovak, po izvrstnem slogu, ki je spajal s pravilno sintakso jasnost in narodni kolorit.

Ako še omenimo, da je bil vzoren rodoljub, svetel značaj, nesebičen, neizmerno delaven in učen, tedaj bomo razumeli, da je žalost hrvaškega naroda o izgubi takega moža velika, da pa tudi slava njegova ostane iskrena in dolgoveka.

Dne 2. decembra so ga pokopali v arkadi ilirskih preporoditeljev. Na njegovem grobu so izrekli slovo zastopniki učenih društev in meščanstva. Ironija je bila, da je protestantovski svečenik prvi govoril nemško nagrobnico.

R. P.

Dela po narodopisni razstavi češkoslovanski. Kdor je videl narodopisno razstavo, s katero se je proslavil češki narod l. 1895., ali jo pa pozna samo po popisih, ta pač ve presoditi, koliko priprav, neumornega dela, temeljitega znanja in umetniškega okusa je bilo za-njo treba. To seveda ni moglo ostati brez nasledkov tudi v književnosti. Že po razstavi so nas vodili glavni in razni posebni katalogi, v katerih je imelo marsikaj stalno vrednost; oba ilustrovana tednika »Světlozor« in »Zlata Praha« sta prinašala mnogo izvrstnih razstavnih podob v vsaki številki, časopisi in listi pa so marljivo budili zanimanje za razstavo s primernimi članki. Semtertja so se čitali že med razstavo temeljite razprave o nekaterih oddelkih. Pravo ocenjevanje se pa še zdaj nadaljuje. Naš namen pa je samo, da opozorimo Slovence na nekatera posebno zanimiva dela, katera je obrodila praška razstava.

V prvi vrsti moramo omeniti spis: *Národopisná výstava českoslovanská v Praze 1895.* (Tiska in zalaga J. Otto v Pragi). To delo izdajata izvrševalni odbor narodopisne razstave in narodopisno društvo s pomočjo pisateljev in umetnikov čeških. Tudi uredništvo vodi lanjske razstave oče, g. ravnatelj F. A. Šubert, poleg njega pa L. Niederle, ravnatelj novega narodopisnega muzeja, arhitekt Fr. Schläffer, lanjske razstave tajnik Em. Kovář in slikar K. L. Klusáček, ki ima na skrbi podobe. Lahko si mislimo, da je mnogo zavednih Čehov, ki so imeli upravičeno veselje s svojo »narodopisno bajko« — tako prav prikladno imenuje g. Šubert lanjsko razstavo — tudi želelo, naj se spomin o tem krasnem in veličastnem delu v besedah in podobah ohrani sedanjemu in bodočim zarodom. Te naloge so se takrat takoj lotili izdajatelji in uredniki ter jo hočejo dosti hitreje izvršiti, nego se je to zgodilo z velikim delom »Sto let práce«, ki hrani spomin na jubili-